โครงการพัฒนา
เกษตรดินทรายชายทะเล
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

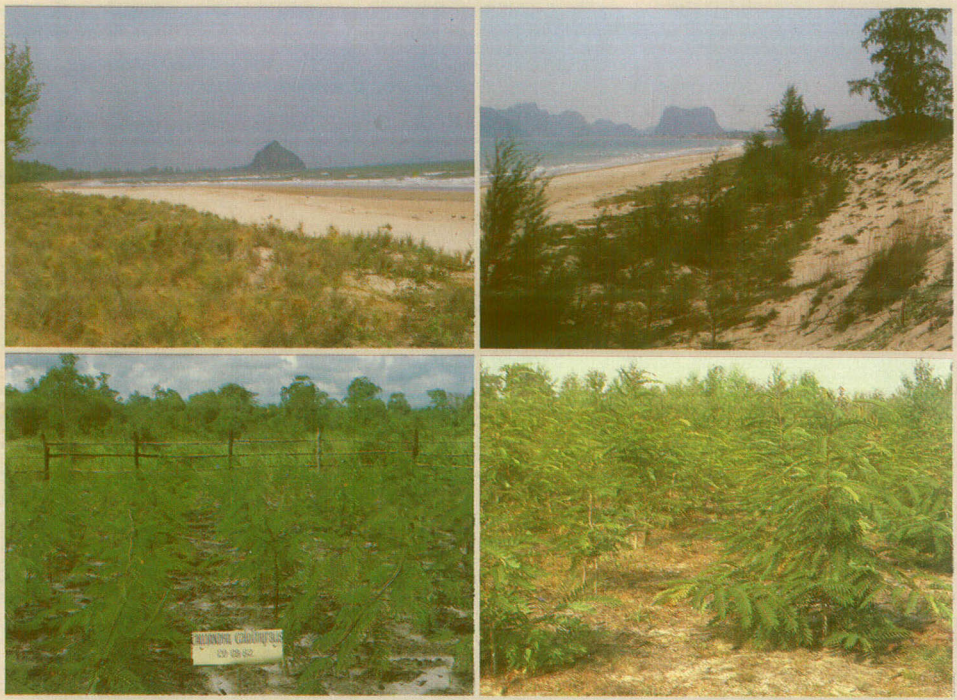

อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร

สาขาวิจัยอุตสาหกรรมการเกษตร
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย
196 ถนนพหลโยธิน, บางเขน, กรุงเทพฯ 10900
ตุลาคม 2530

631.92
สบบ ๑.๒

ม.จ. จักรพันธุ์เพ็ญศิริ จักรพันธุ์ องคมนตรี และที่ปรึกษาโครงการตามพระราชดำริ
ทรงเยี่ยมชมโครงการ ฯ เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2529

โครงการพัฒนา เกษตรดินทรายชายทะเล อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

หน่วยงานที่ดำเนินการ: สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แห่งประเทศไทย (วท.)

หน่วยงานที่ให้ความร่วมมือ: คณะกรรมการบริหารจังหวัดชุมพร

ที่ตั้งโครงการ: บ้านน้ำพุ ตำบลปากคลอง อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ 450กม.

เนื้อที่: 442 ไร่ 2 งาน

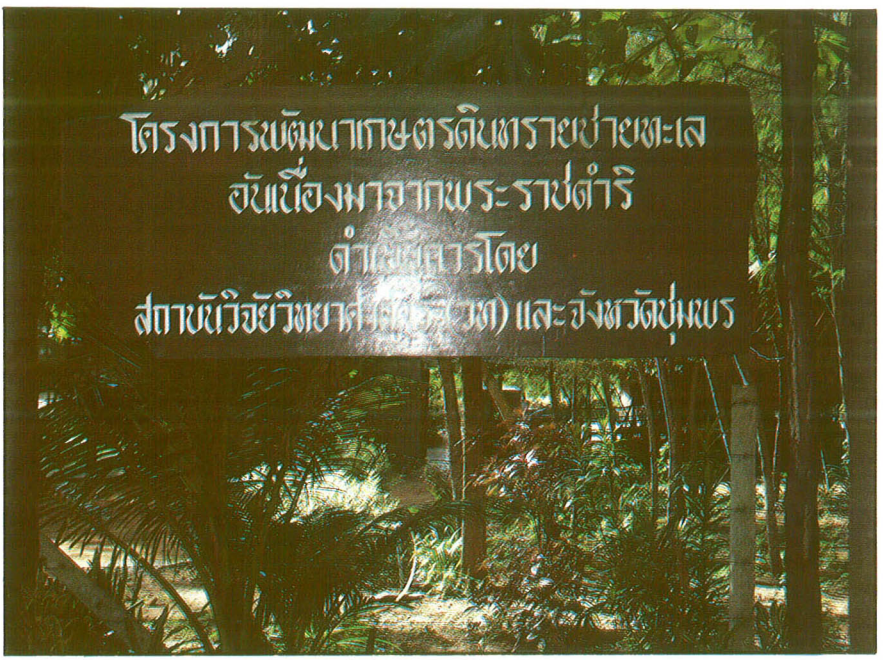

ที่ตั้งโครงการ ฯ

สภาพพื้นที่ของโครงการ ฯ

โครงการฯ ประกอบด้วยพื้นที่ 2 ลักษณะคือส่วนที่ติดชายทะเล ซึ่งเป็นเนินทรายอันเกิดจากการสะสมเม็ดทรายซึ่งถูกกระแสน้ำและลมพัดพามาทับถมจนเกิดเป็นเนินทราย มีขนาดและรูปร่างต่าง ๆ กัน, กับส่วนที่อยู่ห่างจากฝั่งทะเล ซึ่งเป็นดินเก่าเกิดจากการสะสมอินทรียวัตถุ และมีพืชยืนต้นนานาชนิดขึ้นอยู่มากกว่าส่วนที่ติดชายทะเล มีน้ำจืดสนิทซึ่งไหลผ่านพื้นที่ทุกแห่งในระดับความลึกประมาณ 5 ม.

สภาพทั่วไปของพื้นที่โครงการ ฯ

ประวัติความเป็นมา

ในปี พ.ศ. 2520 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้เสด็จเยี่ยมเยียนราษฎรในเขตจังหวัดชุมพร และได้มีพระราชดำริให้จังหวัดชุมพรพิจารณาหาทางใช้ประโยชน์พื้นที่ดินทรายชายทะเลทางด้านการเกษตรให้คุ้มค่า โดยมีพระราชประสงค์เพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่บริเวณดังกล่าว

คณะกรรมการบริหารส่วนจังหวัดชุมพรได้ขอความร่วมมือมายัง วท. ในการนี้ วท. ได้ให้ความร่วมมือและได้เริ่มปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2522 โดยจังหวัดชุมพรได้ช่วยเหลือทางด้านงบประมาณบางส่วน รวมทั้งได้รับเงินบริจาคและเงินอุดหนุนงานวิจัยจากบริษัทเอกชนหลายแห่ง คือ บริษัทชุมพรทำไม้ จำกัด, บริษัทนิธิวนา, บริษัท International Protein Research Ltd. ประเทศอังกฤษ จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2525 จึงได้รับเงินอุดหนุนจากคณะกรรมการประสานงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และในปีเดียวกันนั้นเองก็ได้รับงบประมาณแผ่นดินจนถึงปัจจุบัน

แผนผังพื้นที่โครงการฯ แสดงพื้นที่ปลูกของพืชชนิดต่าง ๆ, สำนักงาน, อาคาร และสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของโครงการ ฯ

1. เพื่อพัฒนาอาชีพทางด้านการเกษตรให้แก่ราษฎรที่อาศัยในพื้นที่ดินทรายชายทะเลให้สามารถเพิ่มรายได้และสภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

2. เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ในการพิจารณาปลูกพืชจึงมุ่งเน้นคัดเลือกปลูกพืชชนิดที่จะเพิ่มความอุดมสมบูรณ์คือ พืชตระกูลถั่ว ทั้งประเภทล้มลุก เช่น ถั่วเขียว และพืชคลุมดิน ประเภทยืนต้นได้แก่ ไม้โตเร็ว เช่น กระถินยักษ์ และพืชอื่น ๆ ที่สามารถตรึงไนโตรเจนได้

3. เพื่อคัดเลือกปลูกพืชที่สามารถปรับตัวได้ดีในพื้นที่สภาพนี้ เช่น มะม่วง หิมพานต์ มะพร้าว สับปะรด และกระเจี๊ยบแดง เป็นต้น

สิ่งอำนวยความสะดวก

สำนักงาน

บ้านพัก

ศาลาพักร้อน

เรือนเพาะชำ

ถนนลูกรังภายในบริเวณ
พื้นที่โครงการ

ถังพักน้ำ

เครื่องสูบน้ำด้วยพลังลม (กังหันลม)
เพื่อนำน้ำจืดใต้ดินขึ้นมาบนถังพักน้ำ
บนเนินเขา

ชนิดพืชที่สามารถเจริญเติบโตได้ดี

สับปะรด

กระเจี๊ยบแดง

มะม่วงหิมพานต์

มะพร้าว

ไม้โตเร็วชนิดต่าง ๆ

กระถินยักษ์
(Leucaena leucocephala)

Albizia falcataria

กระถินเทพา
(Acacia mangium)

Calliandra calothyrsus

แคฝรั่ง
(Gliricidia sepium)

กระถินณรงค์
(Acacia auriculiformis)

แปลงปลูกสนทะเล (ซ้าย) และกระถินเทพา (ขวา)

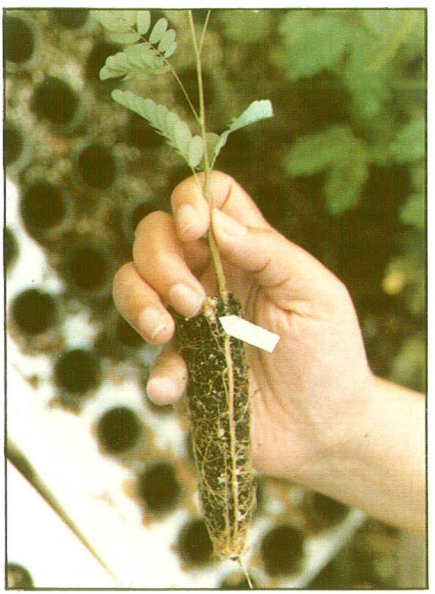

กล้ากระถินยักษ์ แสดงการเกิดปมของแบคทีเรียไรโซเบียม

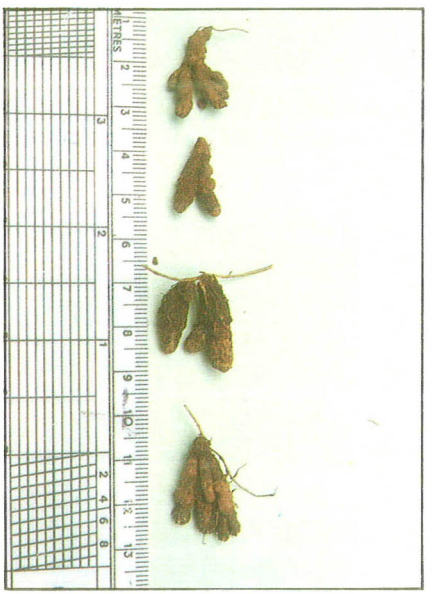

ปมแบคทีเรียไรโซเบียมของกระถินเทพา

พืชป่าบางชนิดที่น่าสนใจในบริเวณพื้นที่โครงการ ฯ

ดอกไม้ครั่งซีก

ผลของเตยทะเล

ต้นกะพ้อ

ต้นหม้อข้าวหม้อแกงลิง (พืชกินแมลง)

ดอกดองดึง

ต้นหยาดน้ำค้าง (พืชกินแมลง)